

תאריך תצוגה: 24/09/2015

אין במידע המופיע באתר "תקדין*" או בשירות הניתן למנוי האתר כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי.

דנ"א 4580/15

Israelitische Kultusgemeinde Wien

נגד

הארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי

בבית המשפט העליון

[24.09.2015]

כבוד הנשיאה מ' נאור

בקשה לדיון נוסף בפסק דינו של בית המשפט העליון בע"א 9366/12 שניתן ביום 3.6.2015 על ידי כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין וכבוד השופטים: ח' מלצר ונ' הנדל

תגובת המשיב מיום 10.9.2015

בשם המבקשת - עו"ד גלעד מעוז; עו"ד רוני אבלסקי;

עו"ד גדעון וינבויס

בשם המשיב - עו"ד רמי גולדשטיין

החלטה

1. לפניי בקשה לקיום דיון נוסף בהחלטתו של בית משפט זה בע"א 9366/12 מיום 3.6.2015 (השופטים א' רובינשטיין; ח' מלצר; ו-נ' הנדל), שבמסגרתו נדחה ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי (השופטת ג' כנפי-שטייניץ) ב-ה"פ (מחוזי י-ם) 35776-04-11 Israelitische Kultusgemeinde Wien 35776-04-11 הארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי (15.11.2012).

2. המבקשת היא גוף ציבורי המייצג את הקהילה היהודית בוינה ופועלת, בין היתר, להנצחת הקהילה. בין המבקשת לבין המשיב - הארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי - פרצה מחלוקת בדבר הזכות להחזיק בחומר ארכיוני בעל ערך היסטורי אודות הקהילה היהודית בוינה. החומר הארכיוני, המצוי כיום ברשות המשיב, הועבר לפני עשרות שנים למשיב על ידי יהדות וינה במטרה לשמרו. בשנים האחרונות התגבש בוינה פרויקט הנצחה רחב ממדים. בעקבות זאת פנתה המבקשת למשיב לקבל בחזרה לידיה את המסמכים ההיסטוריים - אך נתקלה בסירוב.

3. המבקשת הגישה המרצת פתיחה לבית המשפט המחוזי בירושלים בה ביקשה להצהיר על בעלותה בחומר הארכיוני ולקבלו לידיה. תביעה זו נדחתה על הסף. המבקשת הגישה ערעור לבית משפט זה. בית המשפט דחה את הערעור. בית המשפט קבע כי המסגרת הנורמטיבית לעניין זה היא חוק הארכיונים, התשט"ו-1955, אשר חל על המסמכים ההיסטוריים מושא הבקשה. לפי חוק הארכיונים, כך נקבע, ברירת המחדל היא שהפקדת חומר ארכיוני בארכיון ציבורי היא בלתי-חוזרת, כתרומה או כמתנה. לא ניתן לחייב גוף פרטי להעביר את החומר הארכיוני שבידו לידי ארכיון ציבורי, ואולם משבחר לעשות כן, סעיף 14א לחוק הארכיונים קובע כי הוצאתם מהארכיון כפופה להסכמת גנז המדינה. הסכמה זו לא ניתנה. נוכח האמור,

נפסק כי המבקשת אינה זכאית לקבל את המסמכים לידיה, כאשר כלל אין צורך להכריע בשאלת הבעלות בהם.

4. עתה מונחת לפניי בקשה לקיום דיון נוסף בפסק הדין. המבקשת הצביעה על שני מישורים בהם פסק הדין קובע הלכה חדשה. המישור הראשון הוא זכויות בעלים בקניין תרבותי. בעניין זה טענה המבקשת כי פסק הדין מאפשר למעשה הפקעה של חומרים ארכיוניים באמצעות חוק הארכיונים, אף באופן רטרואקטיבי. עוד טענה המבקשת כי פסק הדין מעניק לגנז סמכות שיפוטית נרחבת לדון ולהכריע בעצמו בשאלה האם חומר ארכיוני הועבר ב"השאלה לצמיתות" או ב"השאלה" בלבד. המישור השני, והכללי יותר, הוא ההגנה החוקתית על זכות הקניין. בעניין זה טענה המבקשת כי ההלכה שנקבעה בפסק הדין "מהווה כרסום של ממש" בזכות הקניין כזכות חוקתית הראויה להגנה מהותית.

5. ביום 10.9.2015 הגיש המשיב את תגובתו לבקשה. טענת המשיב היא כי בפסק הדין לא נקבעה כל הלכה חדשה, אלא אך נבחנה פרשנותו של חוק הארכיונים בהתאם לנסיבות המקרה. עוד טען המשיב, כי הייחודיות של המקרה מושא הבקשה מבטיחה כי הפסיקה בעניינו תחול רק על הצדדים לסכסוך הקונקרטי. לטענתו, נדירות המקרה אף שוללת את האפשרות להשלכות רחב מכל סוג שהוא.

דיון

6. הטעמים לקיום דיון נוסף פורטו בסעיף 30(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984:

"...אם ההלכה שנפסקה בבית המשפט העליון עומדת בסתירה להלכה קודמת של בית המשפט העליון, או שמפאת חשיבותה, קשיותה או חידושה של הלכה שנפסקה בעניין, יש, לדעתם, מקום לדיון נוסף."

הסוגיה בה עוסק פסק הדין מושא הבקשה טרם נידונה בפסיקה. על כן, ומבלי לקבוע מסמרות בעניין, ייתכן וניתן למצוא חידוש הילכתי בפסק הדין. עם זאת, וכידוע, לא כל חידוש הילכתי מקים עילה לקיומו של דיון נוסף (ראו, למשל, דנ"א 4011/04 עיריית ירושלים נ' עיזבון המנוח מיכאל אטינגר ז"ל, פ"ד נט(4) 8 (2004)). כפי שמורה גם לשון הסעיף, יש לבדוק אם "יש מקום לדיון נוסף", דהיינו אם יש הצדקה עניינית לחזור ולהביא את העניין שוב במותב חמישה או יותר. הצדקה כזאת יכול שתקום אם משקלם של הטעמים המפורטים בסעיף, כפי שהם עולים מתוך הסוגיה העומדת לדיון, הוא כבד ביותר, או שהנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן במיוחד (השוו לדג"ץ 5019/13 בית הדין השרעי לערעורים בירושלים נ' פלונית, פסקה 7 (14.8.2013), והאסמכתאות שם; דנ"א 4813/04 מקדונלד נ' אלוניאל בע"מ, פסקה 15 (29.11.2004); דנ"פ 1237/15 מדינת ישראל נ' וחנון, פסקה 17 (5.7.2015)).

7. בענייננו, איני סבורה כי קיימת הצדקה עניינית לקיומו של דיון נוסף. כפי שטען גם המשיב, השלכות הרוחב העתידי של המקרה מצומצמות יחסית ומוגבלות למקרים מועטים (השוו לדנ"א 6149/12 Dexia Credit Local נ' שפירא (3.1.2013)) (להלן: עניין דקסיה). אמנם, חוק הארכיונים, ובפרט סעיף 14א שעליו התבסס פסק הדין, טרם נידונו בפסיקה. ואולם, זוהי אך עדות נוספת לכך שמדובר בעניין נדיר יחסית, אשר אינו צפוי לפקוד את בתי המשפט תדיר בעתיד. השופט נ' הנדל פתח את פסק דינו במילים "תיק מיוחד זה", ואכן מדובר בעניין ייחודי ומיוחד. קיום דיון נוסף בסוגיה שהשפעותיה העתידיות מוגבלות איננו מהווה ניצול יעיל של המשאב השיפוטי, משאב אשר השימוש בו חייב להיעשות ביעילות ולטובת כלל הציבור (עניין דקסיה, פסקה 13).

8. יתרה מכך, מרבית טענותיה של המבקשת מתייחסות לסוגיית הקניין והבעלות במסמכים ההיסטוריים. ואולם בפסק הדין צוין מפורשות כי כלל אין צורך להכריע בשאלה זו. הבקשה מבקרת קביעות והכרעות שכלל לא נדונו בפסק הדין. לא לכך נועד הדיון הנוסף (ראו, למשל: דג"ץ 5019/13 בית הדין השרעי לערעורים בירושלים נ' פלונית, פסקה 7 (14.8.2013)).

9. לסיכום, המקרה דנא אינו "משתייך לאותם מקרים חריגים-שבחריגים, נדירים-שבנדירים, שבהם יקוים דיון נוסף" (דנ"פ 11414/05 רוזנשטיין נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 14 (31.1.2006)). בהקשר זה, יש גם לתת משקל מסוים לכך שפסק הדין ניתן פה אחד (דנ"א 2393/12 מדינת ישראל נ' מולהי פסקה 9 (22.4.2012)), כאשר שלושת השופטים הביעו את התייחסותם המפורשת לסוגיה.

10. סוף דבר: הבקשה נדחית. לא יהיה צו להוצאות.

ניתנה היום, י"א בתשרי התשע"ו (24.9.2015).

אין במידע המופיע באתר "תקדין*" או בשירות הניתן למנויי האתר כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי.